17/08/2023

Η Ελλάδα, η χώρα της Παναγίας

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καστορίας

Του Μητροπολίτου Καστορίας Καλλινίκου

Τελέσαμε τήν Ἀκολουθία τῶν Ἐγκωμίων τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐνώπιον τῆς ἱερῆς εἰκόνας τῆς Παναγίας τῆς Πορφύρας, ἐδῶ στό ἱστορικό Μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς Μαυριωτίσσης, σέ ἕνα τόπο πού συνδυάζει τήν ἱστορία μέ τό φυσικό κάλλος τοῦ τοπίου, τό παρελθόν μέ τό παρόν καί μέ τό μέλλον. Στό Μοναστήρι τό ὁποῖο ἀνακαίνισε ὁ Χριστιανός Αὐτοκράτορας τῆς Νέας Ρώμης – Κωνσταντινουπόλεως Ἀλέξιος Κομνηνός, μετά τήν ἀνακατάληψη τῆς πόλης ἀπό τούς Νορμανδούς, τό 1083, μέ τήν βοήθεια τοῦ στρατηγοῦ του Γεωργίου Παλαιολόγου, ὁ ὁποῖος ἀποβιβάστηκε στόν τόπο αὐτό ἐνώπιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, καί περικύκλωσε τούς Νορμανδούς πού βρίσκονταν μέσα στά τείχη τῆς Καστοριᾶς.

Ἡ Καστοριά εἶναι μιά ἱστορική πόλη, πού συνδέεται μέ δύο μεγάλους Χριστιανούς Αὐτοκράτορες τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Νέας Ρώμης. Δηλαδή, συνδέεται μέ τόν Ἰουστιανιανό καί μέ τόν Ἀλέξιο Κομνηνό.

Μέ τόν Μεγάλο Ἰουστινιανό, πού κατατάσσεται στούς ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας, καί εἶναι κτίτορας τῆς Καστοριᾶς, ἀφοῦ περιτείχισε τήν πόλη, γιά νά προφυλάξει τόν πληθυσμό τῆς περιοχῆς ἀπό τίς ἐπιδρομές τῶν βαρβάρων. Ἑορτάσαμε τόν Ἰουστιανιανό, ἐφέτος στίς 2 Αὐγούστου, ἐδῶ στήν Μητρόπολή μας, στόν παλαιότερο ἐν λειτουργίᾳ Ναό ὄχι μόνο τῆς Καστοριᾶς, ἀλλά καί ὅλων τῶν Βαλκανίων, τόν Ἅγιο Στέφανο.

Καί μέ τόν Ἀλέξιο Κομνηνό, ὁ ὁποῖος τήν ἐλευθέρωσε ἀπό τούς Νορμανδούς, ὅπως ἀναφέρθηκε.

Ἡ Καστοριά εἶναι πόλη ἀδελφή τῆς Κωνσταντινούπολης καί τῆς Θεσσαλονίκης, μέ ὅ,τι αὐτό σημαίνει ἱστορικά καί πολιτιστικά. Ἀποτελεῖ τμῆμα ἀναπόσπαστο τῆς Χριστιανικῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Νέας Ρώμης – Κωνσταντινούπολης, μέ τόν λαμπρό ὑπερχιλιόχρονο πολιτισμό πού ἔλαμπε στόν κόσμο, ὅταν ἡ Δύση ἦταν βυθισμένη στό σκοτάδι τοῦ Μεσαίωνα καί κάτω ἀπό τήν τυραννία τῶν φεουδαρχῶν.

Μέ τόν πολιτισμό πού λάμπει καί σήμερα, ἀκόμη καί μετά τήν Ἅλωση τῆς Πόλης καί μετά τήν Ἅλωση τῆς ἱστορίας της, ἀπό τούς δυτικούς ἱστοριογράφους. Μέ τόν πολιτισμό της πού λάμπει καί σήμερα, ὅπου ὑπάρχει ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀφοῦ ὁ πυρήνας τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Νέας Ρώμης, εἶναι ἡ ἐπίκληση τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ, ἡ τιμή στήν Παναγία, ἡ θεογνωσία καί ἡ στάση ζωῆς ἔναντι τοῦ ἀνθρώπου, τῆς κοινωνίας καί τῆς ἱστορίας.

Ἡ Καστοριά εἶναι πόλη μέ βαθειά ριζωμένη τήν εὐσέβεια στόν ἅγιο Τριαδικό Θεό, τόν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό καί τήν Κυρία Θεοτόκο καί τούς Ἁγίους, ὅπως τόν ἅγιο Νικόλαο, τόν ἅγιο Μηνᾶ καί ὅλους τούς Ἁγίους πού ἀνέδειξε ἤ ἁγίασαν τόν λαό της.

Καί αὐτό ἀποδεικνύουν τά ζωντανά ἐκκλησιαστικά μνημεῖα της, δηλαδή οἱ Ναοί της καί κυρίως οἱ ἁγιογραφίες τους. Δέν ξέρω ἄν τό ἔχουμε καταλάβει, ἀλλά εἶναι ἀνεκτίμητης ἀξίας, θεολογικῆς, ἱστορικῆς, πολιτιστικῆς.

Καί αὐτό εἶναι τό μεγάλο πλεονέκτημα καί τό μεγάλο χαρακτηριστικό γνώρισμα τῆς Καστοριᾶς.

Βεβαίως, ἡ πόλη εἶναι κτισμένη σέ ἕνα θαυμάσιο περιβάλλον, ἀλλά ἡ Καστοριά δέν

εἶναι τό περιβάλλον μόνο.

Παρατηρῶ μερικές φορές ὅτι ξένοι περιηγητές καί δημοσιογράφοι βλέπουν στήν Καστοριά μας μόνον τήν λίμνη καί τά βουνά της, ἴσως καί κάποια ἀρχοντικά. Ὅμως, αὐτή ἡ μονομερής καί μυωπική ἄποψη ἀδικεῖ τήν Καστοριά. Τήν ἀδικεῖ καί στό παρόν καί θά τήν ἀδικήσει καί στό μέλλον. Γιατί; Γιατί δέν εἶναι αὐτό μόνο ἡ Καστοριά.

Τόν τόπο μας, ὅπως καί κάθε τόπο, τόν ἔπλασε ὁ Θεός. Ἀλλά ὁ Θεός συνεργεῖ μέ τόν ἄνθρωπο. Καί οἱ ἐμπνευσμένοι πρόγονοί μας δημιούργησαν τά θαυμάσια μνημεῖα τῆς Καστοριᾶς.

Δέν εἶναι Καστοριά μόνον τό περιβάλλον, ἀλλά καί ἡ ἱστορία, ἡ φιλοσοφία, ἡ θεολογία, ὁ πολιτισμός, ἡ παιδεία, ἡ παράδοση, ἡ ζωή της, καί μάλιστα ἡ σημερινή πορεία της, πού ἐμπνέεται ἀπό τό ἔνδοξο καί ζωντανό παρελθόν.

Καί τό ἴδιο μποροῦμε νά ποῦμε γιά ὅλη τήν Ἑλλάδα μας. Ὅτι, δηλαδή, δέν εἶναι μόνον περιβάλλον καί τοπία ἡ Ἑλλάδα μας.

Ἀκούω πολλές φορές νά λένε, ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι ὁ ἥλιος καί ἡ θάλασσα. Καί μετά ἐπαναλαμβάνουν τά ἴδια καί κάποιοι δικοί μας. Τά ἀκούω καί λυπᾶμαι. Γιατί ἔτσι μᾶς ἔμαθαν οἱ Εὐρωπαῖοι νά λέμε γιά τόν ἑαυτό μας, ὅλοι αὐτοί πού χρησιμοποιοῦν τήν πατρίδα μας ὡς τόπο παραθερισμοῦ μόνο.

Ἡ Ἑλλάδα ὅμως εἶναι ἡ ἱστορία της, ἡ φιλοσοφία της, ἡ θεολογία της, ἡ παιδεία της, ἡ παράδοσή της, τά μνημεῖα της, τά ὁποῖα εἶναι σχεδόν ἀποκλειστικά θρησκευτικά μνημεῖα. Οἱ Ἑλλάδα εἶναι οἱ εὐεργέτες της, οἱ φιλόσοφοί της, οἱ Ἅγιοί της.

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἡ χώρα τῆς ἀναζήτησης καί τῆς θεογνωσίας.

Καί θά προσθέσω, ἐδῶ ἀπό τήν Ἱερά Μονή Παναγίας Μαυριωτίσσης, σήμερα ἑορτή τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, **ὅτι ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἡ χώρα τῆς Παναγίας.**

Ἡ Κωνσταντινούπολη εἶναι πόλη τῆς Παναγίας. Τό Ἅγιον Ὄρος εἶναι τό περιβόλι τῆς Παναγίας. Τά νησιά μέ τά μεγάλα προσκυνήματα καί τά ἱστορικά μας Μοναστήρια, εἶναι ἀφιερωμένα στήν Παναγία. Μεγάλα ἱστορικά γεγονότα, ὅπως ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 1821, τό ἔπος τοῦ 1940 συνδέονται μέ τήν Παναγία.

Ὅλη ἡ Ἑλλάδα φωνάζει: Παναγιά μου! Ἡ Παναγιά μαζί σου! Στήν εὐχή τῆς Παναγίας! Μητέρα Παναγία! Κυρία Θεοτόκε!

Ἀφαίρεσε ἀπό τήν Ἑλλάδα νοητῶς καί ὑποθετικῶς τήν Κυρία Θεοτόκο, καί θά

μείνει σκέτο τό λευκό μάρμαρο ἑνός πεθαμένου πολιτισμοῦ, ἡ ἄχαρη ξαπλώστρα τῶν τουριστῶν -πεδίο μάχης, μάλιστα τευταῖα-, ἡ ἀναίδεια τοῦ μεταπραττικοῦ ὀρθολογισμοῦ, ἡ ψυχρότητα μιᾶς κοινωνίας χωρίς ταυτότητα καί χωρίς προσευχή.

Καί δέν στρέφομαι, βεβαίως, ἐναντίον τῆς φιλοξενίας, ἀλλά κατακρίνω τήν δουλοπρέπεια.

Πρέπει νά πάψουμε νά βλέπουμε τήν πατρίδα μας μέ τά μάτια τῶν ξένων, οἱ ὁποῖοι βλέπουν τά πάντα μέσα ἀπό τήν δική τους ὀπτική γωνία, μέσα ἀπό τούς δικούς τους φακούς. Καί οἱ φακοί τῶν ξένων εἶναι τά συμφέροντά τους. Τό ἀποδεικνύει αὐτό καί ἡ παλαιότερη καί ἡ πρόσφατη ἱστορική μας πορεία.

Ἄς μάθουμε τήν ἱστορία μας ὅπως πράγματι εἶναι, καί ὄχι ὅπως μᾶς τήν διδάσκουν ἐδῶ καί διακόσια χρόνια οἱ «προστάτιδες Δυνάμεις».

Ἄς μάθουμε τήν θεολογία μας, ὅπως οἱ Πατέρες καί οἱ Ἅγιοί μας, πού ἀποτελοῦσαν καί ἀποτελοῦν τήν κορυφή τῆς παγκόσμιας θεολογίας, ὄχι ὅπως μᾶς τήν μαθαίνουν οἱ σχολαστικοί θεολόγοι, πού κατέστρεψαν κάθε ἐλπίδα τοῦ δυτικοῦ Εὐρωπαίου.

Ἔχουμε ἰσχυρά θεμέλια, πάνω στά ὁποῖα μποροῦμε νά ἀνακαινίσουμε καί τό παρόν καί τό μέλλον μας, μέσα στό παγκόσμιο σημερινό περιβάλλον. Μέ διάκριση καί μέ κρίση θά πάρουμε στοιχεῖα ἀπό ἄλλους πολιτισμούς, ἀλλά δέν χρειαζόμαστε τά ξυλοπόδαρά τους.

Ἄς συνεχίσουμε νά προσευχόμαστε στήν Κυρία Θεοτόκο -ὅπως μᾶς ἔμαθε ἡ Παράδοσή μας, ἡ μητέρα μας, ἡ γιαγιά μας, οἱ πνευματικοί μας, ἡ Ἐκκλησία μας- μέ τήν καρδιά μας, μέσα στούς Ἱερούς Ναούς της.

Καί ὅπως ἡ Κυρία Θεοτόκος ἔγινε Ναός τοῦ Θεοῦ Λόγου, νά ἔχουμε καί ἐμεῖς στό στόμα μας καί στήν καρδιά μας τό ὄνομα τοῦ Υἱοῦ της, τό γλυκύτατο ὄνομα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Γιατί ἡ προσευχή εἶναι ἡ κατ᾽ ἐξοχήν δημιουργική πράξη.

Ἡ Παναγία ἡ Πορφύρα, πού φορᾶ τήν βασιλική πορφύρα, γιατί εἶναι ἡ Βασίλισσα τῆς ἀγάπης καί τῆς εἰρήνης, ἡ Βασίλισσα τῆς Καστοριᾶς, ἄς εὐλογεῖ τόν τόπο μας, τήν πόλη μας, τήν πατρίδα μας.

Ἄς βασιλεύει, ἡ Παναγιά ἡ Πορφύρα, στίς καρδιές μας, γιά νά εἴμαστε καί ἐμεῖς πορφυρά βασιλόπουλα, ἄξιοι ἀπόγονοι, ἀξίων ἀγωνιστῶν καί ἐρευνητῶν προγόνων.